

Till undervisnings- och kulturministeriet

Ärende: VN 725/2021, Bildningsalliansens utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till bestämmelser om finansiering av utbildningen som handleder för examensutbildning

Allmänna synpunkter på utkastet till proposition

1.8.2022 ersätter utbildning som handleder för examensutbildning de tre utbildningar som nu erbjuds inom ramen för övergångsskedet mellan grundläggande utbildning och andra stadiet, d.v.s påbyggnadsundervisning, utbildning som handleder för yrkesutbildning och utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. I propositionen föreslås att man gör finansieringsnivån mera enhetlig och att nivån på finansieringen är jämförbar.

Bildningsalliansen önskar i samband med reformen lyfta fram några aspekter. Utbildningens läroplansgrund innehåller studiedelar från alla de ovannämnda tre utbildningarna och studiedelarna kan väljas utgående från individens önskemål och behov samt enligt den fördelning som nämns i läroplansgrunderna. Utbildningen kan ordnas i samarbete med andra läroinrättningar. Studerande ska också kunna gå över till andra stadiets utbildning när som helst och enligt behov. Det här är motiverat och ändamålsenligt. Bildningsalliansen anser det viktigt att man kan ordna utbildningen i samarbete med andra läroinrättningar eftersom sakkunskapen kan finnas i olika läroinrättningar och behov av HUX-utbildning kan variera. Samarbete bidrar också till ökad tillgänglighet av HUX-utbildning.

De svenskspråkiga folkhögskolorna har en lång och gedigen erfarenhet och sakkunskap att ordna påbyggnadsundervisning, den bör man beakta och bevara. Dessutom är folkhögskolan som lärmiljö ytterst lämplig för studerande som behöver mera socialt stöd och handledning av sina studier. Enligt den statistik som nämndes i motiveringarna för förslaget uppgavs det också att påbyggnadsundervisningen på svenska har fler studerande än utbildning som handleder för yrkesutbildning. Idag erbjuder tre folkhögskolor påbyggnadsundervisning på svenska, de är placerade i Nyland och Österbotten. Flertalet studerande inom påbyggnadsundervisningen på svenska finns på dessa folkhögskolor.

Allmänna synpunkter på utkastet till proposition

I förslaget fastställs bestämmelser för finansieringen av utbildning som handleder för examensutbildning (HUX). Enligt förslaget skulle finansieringsnivån för de nuvarande utbildningarna inom övergångsskeden förenhetligas, eftersom det enligt nuvarande förfarande finns vissa skillnader mellan hur dessa finansieras. Bildningsalliansen anser att det är motiverat att finansieringsnivån förenhetligas.

Inom de svenska folkhögskolorna finns ändå en viss farhåga för att HUX-utbildningen och folkhögskoleåret kan komma att konkurrera med varandra på ett besvärligt sätt, då studerandantalet på båda beräknas vara små och målgrupperna delvis överlappar varandra.

Synpunkter på den föreslagna finansieringsmodellen

I propositionen föreslår man att utbildning som handleder till examen ska finansieras inom ramen för de tre olika finansieringssystem som nu existerar, d.v.s. finansieringen för grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Finansieringen skulle fastställas på basen av den utbildningsform som den läroinrättning som har anordnartillstånd representerar.

Finansieringsnivån inom de tre olika finansieringssystemen ska förenhetligas. Bildningsalliansen anser att finansieringens förenhetligande är bra men önskar att man följer upp finansieringens tillräcklighet och går till åtgärder vid behov, ifall det visar sig att resurserna är otillräckliga eller systemet inte är ändamålsenligt.

Bildningsalliansen oroar sig också för att ekonomin kan vara utmanande och inte täcka resursbehovet om studerandegruppen är liten, vilket fallet är på många håll i Svenskfinland. Man behöver också beakta att det kan finnas studerande som bor på internat och resurser behövs även för det. Dessutom är det viktigt att finansieringen även täcker studerande med särskilda behov.

Synpunkter på de andra ändringsförslag som gäller ordnandet av utbildning som handleder till för examensutbildning och rätten att ordna utbildning.

Bildningsalliansen anser att det är viktigt att de folkhögskolor som redan nu anordnar påbyggnadsundervisning och har tillstånd till det kan i fortsättningen även få anordnartillstånd för HUX-utbildning. Det är viktigt att det finns ett tillräckligt brett nätverk av dem som kan ordna HUX-utbildning för att kunna garantera tillgänglig utbildning. Folkhögskolorna har också internat som möjliggör inkvartering vid behov. Folkhögskolorna har goda möjligheter att samarbeta med lokala och regionala läroinrättningar samt erfarenhet av det redan från tidigare.

När processen kring upprätthållartillstånd sätts igång kräver det tillräcklig information och handledning av den.

Andra synpunkter

Bildningsalliansen vill lyfta fram det behov av speciallärare och studie- och yrkesvägledare som finns inom det svenskspråkiga utbildningsfältet. Fortbildning och behörighetsgivande utbildning behövs kontinuerligt och resurser bör allokeras till det.

Bildningsalliansen anser att även den utbildning som erbjuds av folkhögskolor inom ramen för den utvidgade läroplikten borde vara en utbildning som personer som inte ansökt om studieplats kunde styras till. Det här kan vara ytterst viktigt på svenskspråkigt håll där man kanske inte har HUX-utbildning nära en studerande eller det inte finns ett så stort behov av det. Ett folkhögskoleår inom ramen för läroplikten kunde då vara ett alternativ.

Inom den svenskspråkiga utbildningen där det finns ett större behov av påbyggnadsundervisning än förberedande undervisning är det viktigt att man verkligen ger möjligheten till det inom ramen för HUX. Därför anser Bildningsalliansen att folkhögskolorna som har en stor del av dessa påbyggnadsundervisningselever också i fortsättningen borde få använda sin sakkunskap och erfarenheten av att handleda dessa ungdomar vidare i livet och till fortsatta studier.

Bildningsalliansen anser att även den utbildning som erbjuds av folkhögskolor inom ramen för den utvidgade läroplikten ska vara en utbildning som personer som inte ansökt om studieplats aktivt kan styras till. Folkhögskoleåret har ett värde i sig och bemöter behov som HUX-utbildningen inte kan ersätta. Därför är det viktigt att folkhögskoleåret får status som

likvärdigt alternativ och inte närmast ses som en ersättning i regioner, där HUX av olika skäl inte anordnas.

Studeranden med specialbehov och som har behov av personlig handledning och specialåtgärder kommer att antagligen att vara större inom HUX-utbildningen än bland övriga utbildningar. Det behöver finnas tillräckliga resurser för det, oberoende av läroinrättning.

Helsingfors 15.6.2021

Moa Thors

Ordförande

Henrika Nordin

Verksamhetsledare